

Nr 41.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående driftkostnader under år 1915 för egnahemslånefonden; given Stockholms slott den 1 maj 1914.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att för beredande under år 1915 av bidrag till egnahemslåneförmedlare för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med belopp, motsvarande för varje låneförmedlare en halv procent av den ej till betalning förfallna kapital-skuld, vari låneförmedlaren på grund av från egnahemslånefonden ut-bekomna statslån vid samma års början häftat till staten, såsom driftkostnader under nämnda år för egnahemslånefonden förslagsvis uppföra ett belopp av 190,000 kronor att utgå direkt av fondens avkastning.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF ADOLF.

Johan Beck-Friis.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 maj 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis, anförde vidare.

Då egnahemslånefonden år 1904 inrättades, medgav riksdagen, att Kungl. Maj:t finge av fondens medel årligen anvisa såsom bidrag till hushållningssällskapen för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster ett belopp, motsvarande för varje hushållningssällskap en halv procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari sällskapet på grund av från fonden utbetomna statslån vid årets början häftat till staten. Dylika förvaltningsbidrag beviljades därefter för åren 1906, 1907 och 1908.

Då vid 1908 års riksdag vissa förändringar blevo vidtagna i de för egnahemslånerörelsen gällande bestämmelser, medgavs även låneförmedlande aktiebolag och föreningar rätt att komma i åtnjutande av samma förvaltningsbidrag.

Förvaltningsbidragen utgingo även under år 1909 i enlighet med av riksdagen lämnat medgivande från egnahemslånefondens kapitaltillgång.

Då emellertid en dylik anordning syntes mindre lämplig, beviljade 1909 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t till bestridande av ifrågavarande förvaltningsbidrag på extra stat för år 1910 ett förslagsanslag av 75,000 kronor samt 1910 års riksdag, likaledes på framställning av Kungl. Maj:t, på extra stat för år 1911 ett förslagsanslag av 95,000 kronor. Vid beräkning av anslagens storlek utgick man från det antagande, att låneförmedlarnas icke förfallna kapitalskuld vid 1910 och 1911 års början komme att uppgå till respektive omkring 15,000,000 och 19,500,000 kronor.

Då medel för ifrågavarande förvaltningsbidrag även för år 1912 syntes böra finnas tillgängliga och då dessa medel enligt de av Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1910 godkända grunder för förändrad uppställning av riksstaten borde uppföras såsom driftkostnad för egnahemslånerörelsen samt avräknas å egnahemslånefondens bruttoavkastning, begärde Kungl. Maj:t genom proposition hos 1911 års riksdag, att för ändamålet förslagsvis måtte uppföras ett belopp av 110,000 kronor, eller det belopp, vartill oförmälda förvaltningsbidrag beräknats under år 1912 komma att uppgå, att utgå direkt av fondens avkastning. Detta bifölls av riksdagen.

Såväl för år 1913 som för år 1914 hava därefter för enahanda ändamål medel beviljats av riksdagen att utgå av egnahemslånefondens avkastning. De anvisade beloppen hava utgjort 135,000 kronor för år 1913 och 170,000 kronor för år 1914 och beräknats till dessa belopp med hänsyn därtill, att låneförmedlarnas icke förfallna kapitalskuld ansetts skola uppgå till i runt tal 27,000,000 kronor vid 1913 års början och till inemot 34,500,000 kronor vid 1914 års början.

Medel till beredande av dylika förvaltningsbidrag synas böra finnas tillgängliga även för år 1915, och jag har ingen anledning att nu ifrågasätta någon ändring i de grunder, efter vilka dessa bidrag hittills beräknats.

Låneförmedlarnas icke förfallna kapitalskuld vid 1914 års början utgjorde i verkligheten i avjämnat tal 32,032,000 kronor. Om härtill läggas de av Kungl. Maj:t för år 1914 beviljade statslånebeloppen, tillhopa 6,619,550 kronor, erhålles en summa av i runt tal 38,650,000 kronor såsom maximiskuld vid 1915 års början. En halv procent härå motsvarar ungefär 193,000 kronor. Då det emellertid alltid inträffar, att vissa låneförmedlare icke fullständigt taga i anspråk de dem tilldelade statslånebeloppen, samt kapitalskulden för övrigt minskas genom

amorteringar, synes det vara tillräckligt att för år 1915 till förvaltningsbidrag beräkna ett belopp av 190,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för beredande under år 1915 av bidrag till egnahemslåneförmedlare för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med belopp, motsvarande för varje låneförmedlare en halv procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari låneförmedlaren på grund av från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, såsom driftkostnader under nämnda år för egnahemslånefonden förslagsvis uppföra ett belopp av 190,000 kronor att utgå direkt av fondens avkastning.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lekander.